GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 213. *Luni, Marțĭ 23 Septemvre (5 Octomvre.)* **1886.**

Brașovŭ, 21 Septemvre 1886.

Pressa europeană discută aḍĭ viu rĕspunsulŭ ministrului-președinte Tisza la interpelările, ce i s'au adresatŭ în cestiunea bulgară. Elŭ este consideratŭ ca o enunciațiune importantă și seriósă nu numai de către pressa nóstră austroungară, ci și de către ḍiarele din străinătate. Acésta dovedesce numai că lucrurile se apropiă de unŭ desnodămêntŭ seriosŭ.

Pe lângă foile oficióse din Viena și din Pesta, cea mai mare bucuriă asupra rĕspunsului d-lui Tisza au manifestat'o până acuma ḍiarele englese, carĭ consideră acestŭ rĕspunsŭ ca o somațiune făcută Rusiei, ca sĕ se oprescă, „Neues Wiener Tagblatt", căreia îi imputa organulŭ bismarkianŭ, că ar sta sub influința francesă, pretinde asemenea, că d-nii Kalnoky-Tisza ar fi strigatŭ Rusiei unŭ „Hands-off" (josŭ mânile), ér „Neue freie Presse" vede în declarațiunile memorate unŭ programŭ politicŭ, care s'ar puté numi programulŭ desvoltării autonomice a statelorŭ balcanice.

Vocile foilorŭ germane, rusescĭ și francese încă nu ne suntŭ cunoscute. Suntemŭ fórte curioșĭ sĕ vedemŭ în ce modŭ se vorŭ pronunța cei din Berlinŭ și Petersburgŭ asupra „somațiunei" d-lorŭ Kalnoky-Tisza. De aci vomŭ puté face conclusiunĭ asupra situațiunei politice de față.

Fórte nemeritŭ, ni se pare, a caracterisatŭ acéstă situațiune comitele Apponyi când replicândŭ d-lui Tisza, a ḍisŭ: „Politica nóstră afirmă, că voesce pacea, în realitate însĕ ea ne duce totŭ mai aprópe de periculŭ unui rĕsboiu. Căcĭ Rusia va ține morțișŭ la ultimatulŭ ce l'a datŭ Bulgarilorŭ și décă aceștia nu se vorŭ supune, va urma ocupațiunea, despre care a ḍisŭ d-lŭ Tisza, că e eschisă și că nu póte fi admisă. Aicĭ este dată pricina unui conflictŭ".

Décă amŭ voi sĕ credemŭ pe cuvêntulŭ „Gazetei de Moscva," care ḍice cu privire la declarările generalului Kaulbars, „că orĭ și ce ar face diplomația, voința conducĕtorului destinului Rusiei este neînfrêntă," atuncĭ eventualitatea conflictului amintitŭ de comitele Apponyi este fórte apropiată.

Intr'adevĕrŭ, ar fi și unŭ lucru de totŭ greu sĕ admitemŭ, că Rusia va fi partea, care va ceda. Dér după declarațiunile d-lui Tisza nicĭ Austro-Ungaria nu mai este dispusă a face noue concesiunĭ Rusiei în peninsula balcanică, ba este chiar decisă a pune în cumpĕnă întréga ei înfluință, spre a împedeca stabilirea protectoratului rusescŭ în Bulgaria, care nu e prevĕḍutŭ în tractate.

Marea întrebare este décă Austro-Ungaria e decisă a risca rĕsboiulŭ cu Rusia pentru realisarea acestui programŭ alŭ desvoltării autonomice a statelorŭ micĭ din Balcanĭ? Voindŭ a judeca după limbagiulŭ în care suntŭ scriși articulii foilorŭ maghiare, amŭ trebui sĕ credemŭ că rĕsboiulŭ este în ajunŭ de-a isbucnì. Cu mai multă moderațiune și liniște se esprimă organele ministeriului de esterne din Viena, accentuândŭ scopurile identice ale puterilorŭ semnatare și continuarea alianței monarchiei nóstre cu Germania.

Bine, că alianța austro-germană se continuă, dér cum și în ce modŭ? Ce va face principele de Bismark spre a ușura Austro-Ungariei realisarea programului ei? — Hic Rhodus, hic salta. Fórte nemeritŭ judecă situațiunea „Morning Post" din Londra, scriindŭ următórele:

„Principele Bismark póte împiedeca conflagrațiunea europénă numai sprijinindŭ Austro-Ungaria. Anglia nu póte sĕ trimétă flota ei peste Balcanĭ; o altă putere trebue sĕ susțină acolo pacea. Noi Englesii privimŭ la Germania; *décă Bismarck va rĕmâné cu totulŭ neutralŭ rĕsboiulŭ va fi neîncungiurabilŭ.* Viitorulŭ celŭ mai de aprópe alŭ Europei se va decide în Berlinŭ. Décă Bismarck va sprijini Austro-Ungaria, atuncĭ cooperarea leală a Angliei este sigură."

Pétra din vêrfulŭ muntelui s'a pusŭ în mișcare și Dumneḍeu scie ce săriturĭ va mai face până se va opri.

Pressa și crisa bulgară.

„Standard", fóiă oficiósă englesă, scrie următórele:

Ni se imputâ, că Anglia n'a căutatŭ seriosŭ aliațĭ și că nisuesce a împinge pe alte puterĭ sĕ combată pe Rusia. Acéstă insinuațiune e departe de țintă, dér se înțelege décă se observă, că alianțe pentru unŭ scopŭ numai atuncĭ se potŭ avé, când puterea ce le caută e gata a face stranie contraconcesiunĭ. Așa se aude, că *Italia* ar fi gata sĕ participe la o coalițiune contra Rusiei, décă pentru acésta i s'arŭ promite *Trientulŭ, Triestulŭ* și *Tripolisulŭ.* Ar puté óre lordulŭ Salisbury sĕ promită Italiei o asemenea recompensă? La alianțe atâtŭ de scumpe nu se póte gândi. *In acestŭ sensŭ* e adevĕratŭ, că Anglia de dragulŭ Turciei și Bulgariei n'a căutatŭ aliatŭ, pentrucă nu putemŭ lua angagiamente ca cele de susŭ. Și apoi fiăcare putere europénă nu e în clarŭ cu politica sa, fiindcă fiăcare din ele respinge partea de lucru ce cade asupră'i. Foile lui Bismarck ne-au imputatŭ, că décă Rusia nu întêmpină în procederea sa față cu Bulgaria resistență, de vină e Anglia, care se spăriă de o întreprindere seriósă și vrea sĕ evite orĭce jertfă. O spunemŭ sincerŭ, că și Anglia totŭ așa cugetă despre Germania, cum cugetă pressa acesteia despre noi. Nu vremŭ sĕ punemŭ pe alții a lupta pentru Anglia, dér încă nu vremŭ ca noi sĕ apĕrămŭ singurĭ interese ce atingŭ pe tóte celelalte puterĭ.

Știrea corespondentului parisianŭ alŭ ḍiarului »Kreuzzeitung« privitóre la declarațiunile unui diplomatŭ rusescŭ, care a făcutŭ o călĕtoriă în miaḍă-ḍi, e interesantă. La întrebarea, décă Rusia va ocupa Bulgaria în casŭ când actualulŭ guvernŭ, care este favorabilŭ principelui de Battenberg, va mai dura, elŭ a rĕspunsŭ că nu, dér atuncĭ Țarulŭ ar trebui sĕ retragă Bulgariei protecțiunea și ajutorulŭ ei bănescŭ. La observația corespondentului că Rusia ar trebui sĕ câștige Bulgaria pentru motive politice, *Rusulŭ a rĕspunsŭ că cestiunea Orientului trebue resolvată la Viena; prin Viena e drumulŭ Rusiei spre Constantinopolŭ.* Câtŭ timpŭ împĕratulŭ Wilhelm trăesce, Rusia va fi mai liniștită; mai târḍiu însĕ tóte relațiunele dintre statele europene se vorŭ schimba

Din dieta ungară.

Ședința dela 29 Septemvre. Se desbate *proiectulŭ privitorŭ la prelungirea convenției vamale și comerciale cu Austria.*

Referentulŭ Ludovicŭ *Lang* arată folósele ce aduce acéstă convențiune Ungariei. Esportulŭ a sporitŭ, importulŭ nu. Convenția a desvoltatŭ viéța nóstră economică. Acum, când țéră după țéră ne închidŭ piețele, piéța Austriei e de o îndoită însemnătate. Rĕspunḍêndŭ deputatului Enyedi, care a datŭ votŭ separatŭ, cerêndŭ ca sĕ se separe teritoriulŭ vamalŭ și Ungaria sĕ facă politică vamală independentă, referentulŭ ḍice că teritoriulŭ vamalŭ comunŭ e avantagiosŭ Ungariei. Mai tóte puterile urmărescŭ tendințe protecționiste, prin urmare unde mai putemŭ noi esporta? Enyedi ḍice, că trebue sĕ cedămŭ față cu România. E întrebare, décă se póte risca într'unŭ documentŭ oficialŭ, cum e votulŭ separatŭ alŭ unuia, acéstă afirmare. (O voce din stânga estremă: Nu noi, ci Austria!) Viitorulŭ va arăta, că în lupta cu România nu monarhia va trebui sĕ depună armele. Oratorulŭ recomandă proiectulŭ spre primire.

Luca *Enyedi* constată că în guvernŭ a decăḍutŭ simțulŭ pentru politica națională, pentrucă acum laudă alianța vamală, pe când în 1878 o denunțase. Esportulŭ de cereale a scăḍutŭ de atuncĭ cu jumĕtate, celŭ de făina aprópe cu trei sferturĭ. Germania a deschisŭ granițele sale pentru productele economice din Rusia și America, ér pentru ale nóstre le-a închisŭ, așa că esportulŭ nostru a scăḍutŭ dela 80 la 16%. Austria e vinovată de tendințele protecționiste. Numai unŭ teritoriu vamalŭ independentŭ ne aduce folóse, căcĭ Austria consumă puținŭ dela noi. Oratorulŭ respinge proiectulŭ și recomandă spre primire votulŭ sĕu.

Contele Albertŭ *Apponyi* ḍice că politica comercială a Ungariei nu satisface intereselorŭ economice. Ungaria nu e compensată pentru sarcinele ce i se impunŭ. Elŭ nu împărtășesce temerile că fiindŭ teritoriu vamalŭ separatŭ s'ar putea nasce rĕsboiu vamalŭ între douĕ state care au acelașŭ monarhŭ și unde coróna are atâta putere. Prin proiectulŭ de față nu se ține sémă de interesele țĕrii, consumentulŭ e încărcatŭ cu sarcine marĭ, fără ca producentulŭ sĕ fiă compensatŭ. Sistemulŭ de aḍĭ alŭ dărilorŭ indirecte îngreuiază desvoltarea industriei economice. Teritoriulŭ vamalŭ comunŭ e vătămătorŭ. Așa nu putemŭ noi sana rĕulŭ nostru financiarŭ. Oratorulŭ nu póte vota proiectulŭ. Presintă o moțiune subscrisă de mai mulțĭ deputațĭ în sensulŭ, ca guvernulŭ sĕ denunțe convenția vamală și comercială și sĕ intre în nouĕ tractărĭ cu celŭ din Viena, raportândŭ dietei resultatele.

Aci se întrerupe desbaterea și urméză *interpelațiunile.*

Bela *Koomjthy:* Vréu sĕ interpelezŭ pe on. ministru președinte asupra unui regretabilŭ casŭ, care face sĕ i se suie sângele în față orĭcărui Ungurŭ onestŭ și care numai o națiune lașă și unŭ guvernŭ lașŭ îlŭ póte suferi. Hotărîrea tribunalului militarŭ și disposițiunea ministrului de rĕsboiu în afacerea Herbert este cea mai brutală vătĕmare a constituțiunii și acéstă procedere a lovitŭ, în numele onórei, onórea în față Décă acelŭ tribunalŭ de onóre în contra art. de lege XL din 1868 trage la bara sa pe unulŭ ce nu se află în serviciu militarŭ activŭ și décă pe temeiulŭ acestei sentințe a acestui tribunalŭ de onóre, care nu merită acestŭ nume (Așa e! în stânga estremă) ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu degradéză pe acestŭ individŭ din rangulŭ de ofițerŭ în reservă, atuncĭ credŭ că nu esistă Ungurŭ onestŭ, afară numai décă e sufletŭ de sclavŭ, care sĕ nu se revolte în interiorulŭ sĕu. In numele onórei s'a lovitŭ onórea'n față, fiindcă a fostŭ despoiatŭ de rangulŭ de ofițerŭ unŭ Ungurŭ, care s'a esprimatŭ așa, precum era datoria lui sĕ se esprime, ér pe acela, care l'a denunțatŭ, bătêndŭ în retragere ca unŭ lașŭ, căcĭ către persóna lui s'a adresatŭ, îlŭ declară demnŭ de ciucurele de ofițerŭ. Herbert a protestatŭ contra tribunalului de onóre, care l'a declaratŭ vinovatŭ de vătămare adusă onórei statului ofițerescŭ și ministrulŭ l'a degradatŭ. Ce a făcutŭ Herbert? A ḍisŭ aceea ce a ḍisŭ ministru-președinte în parlamentŭ. (Așa e! în stânga estremă), că procederea lui Janski a fostŭ fără tactŭ, numai câtŭ Herbert e și acum de acéstă convingere. Că a ḍisŭ și aceea, că trebue gonițĭ cu biciușca de cânĭ pe aceia, carĭ ofenséză națiunea, asta-i fórte naturalŭ. Orĭ dóră e vr'unŭ Ungurŭ care ar ḍice, că fața cu aceia, carĭ mănâncă pânea și'șĭ primescŭ lefurile aci, și suntŭ destulŭ de nerușinațĭ a ofensa națiunea, altfelŭ sĕ se procédă! (Așa e! în stânga estremă). Aci pe masa camerei zacŭ petițiunile cetățenilorŭ și municipielorŭ în contra procederii ilegale a armatei comune și cerŭ înființarea armatei ungurescĭ independente. Casulŭ din cestiune dovedesce, că nu putemŭ privi armata comună

ca apărătóre a patriei şi constituţiunei nóstre, căcĭ profită de orĭ ce ocasiune a insulta naţiunea şi a călca în piciόre legile ei (Aşa e! în stânga estremă.) Iritaţiunea e atâtŭ de mare încâtŭ a trebuitŭ coróna sĕ liniştéscă spiritele printr'unŭ autografŭ. Condamnŭ hotărîrea tribunalului de onóre militarŭ căcĭ precum sunt informatŭ, regulamentulŭ prevede că numai oficerii de reservă în uniformă potŭ comite o vătĕmare a onórei statului oficerescŭ. Dér militarii noştri nu respectă legile, căcĭ represintă ţelurĭ contrare nouĕ. In autografŭ se dice, că spiritulŭ armatei trebue sĕ fiă acela alŭ supremului comandantŭ. Décă urmărimŭ contravenţiunile dilnice ale armatei comune, care ne face sĕ'ĭ simţimŭ puterea, nu trebue óre sĕ ne întrebămŭ: care este desmerdatulŭ spiritŭ alŭ pré înaltului comandantŭ sĕu alŭ militarilorŭ? (Aşa e! în stânga estremă.)

Preşedintele: Rogŭ pe d. deputatŭ sĕ nu tragă, din greşelĭ singuratice conclusiunĭ, care arŭ puté pricinui, neînţelegerĭ. (Aprobărĭ).

Bela *Komjathy:* voiu cita fapte. Unŭ colonelŭ tăvălesce stindardulŭ naţionalŭ şi avanséză. Doi laşĭ oficerĭ armaţĭ pĕtrundŭ în locuinţa unui omŭ neamatŭ, ilŭ schingiuescŭ, şi unulŭ rĕmâne în rangulŭ de oficerŭ ér celălaltŭ capĕtă postŭ cu léfă. Unŭ oficerŭ superiorŭ profanéză serbarea plină de pietate a naţiunei, încununândŭ mormĕntulŭ inimicului naţiunei, şi avanséză fără sĕ'ĭ vină rĕndulŭ. Unŭ altŭ oficerŭ a ciocărtitŭ în Raab p'unŭ bărbatŭ de 80 de anĭ şi nicĭ nu e trasŭ la rĕspundere. Unŭ oficerŭ, născutŭ Ungurŭ, se degradéză fiindcă a disŭ că n'ar puté lupta contra patriei sale. Unŭ alŭ oficerŭ, care se află între noi, Paulŭ Hoitsy, e degradatŭ, fiind că a scrisŭ ca diaristŭ articule care n'au plăcutŭ d-lorŭ oficerĭ. Din tóte acestea resultă, că armata nóstră comună, pentru care aducemŭ atâtŭ de colosale jertfe spre a umplé pântecele unui molohŭ nesăţiosŭ (Vii aprobărĭ în stânga estremă) are spiritulŭ vechei armate austriace, care a sciutŭ sĕ biciuéscă femeile sĕ esecute, dér niciodată sĕ învingă. (Vii aprobărĭ în stânga estremă.) In prima liniă e vinovată de acestea naţiunea unguréscă, mai alesŭ guvernulŭ unguerescŭ, care nicĭ-odată n'a pututŭ obţiné satisfacţiune naţiunei şi cónsideră dorinţele militarului totdéuna ca poruncĭ. Ivirea unui singurŭ oficerŭ póte zăpăci întregŭ ministeriulŭ Dovadă oprirea conductului cu torţe în Cincĭ-Bisericĭ. Noi avemŭ constituţiune numai câtŭ timpŭ le va placea acelorŭ domnĭ (Vii aplause în stênga estremă), numai câtŭ timpŭ ne vomŭ înjosi a fi instrumentele scopurilorŭ lorŭ. Décă guvernulŭ n'are curagiulŭ a procura satisfacţiune naţiunei, atuncĭ nu póte ocupa acelŭ locŭ, ér o naţiune, care mai are încredere într'unŭ astfelŭ de guvernŭ, merită sĕ fiă astfelŭ batjocurită. Oratorulŭ întrebă, décă ministru-preşedinte are cunoscinţă de casulŭ din Cincĭ-Bisericĭ seu, neavĕndŭ, décă va cerceta? Are de gândŭ sĕ facă a se anula sentinţa şi a se evita pe viitorŭ asemenea abusurĭ?

Ministrulŭ *Tisza* spune, că va rĕspunde la interpelaţiune altă dată, dér protestéză în contra întrebuinţării astorŭ felŭ de cuvinte în cameră, care ofenséză una din instituţiunile nóstre constituţionale, armata comună. (Larmă în stânga estremă, vii aprobărĭ în drépta.) Protestéză şi în contra afirmării, că în autografŭ nu se spune care e spiritulŭ armatei. Acolo se dice, că acestŭ spiritŭ constă în împlinirea datoriilorŭ, sub care cade şi scutulŭ legilorŭ şi constituţiunii esistente. (Larmă în stânga estremă, aprobărĭ în drépa.)

Bela Komjathy observă că n'a vrutŭ sĕ insulte armata comună, din contră e convinsŭ că ea e capabilă sĕ'mplinéscă şi acele datorii, de care a vorbitŭ ministru-preşedinte.

Desideriu *Szilagyi* interpeléză în cestiunea bulgară, ca sĕ se dea şi mai amĕnunţite lămurirĭ. Ceea ce face acolo generalulŭ Kaulbars nu se potrivesce cu modesta mĕsură a independenţei unei ţĕrĭ. (Aşa e! în stânga şi în drépta estremă.) Se nasce întrebarea, că mai esistă tractatulŭ din Berlinŭ, căcĭ noi nu putemŭ permite din partea unei puterĭ o schimbare unilaterală, care nu se împacă cu posiţiunea nóstră de mare putere şi cu siguranţa graniţelorŭ nóstre. (Aprobărĭ în centru.) Politica nóstră esteriόră e de natură a provoca cea mai mare nelinişte în patria nóstră. Până acum amŭ căutatŭ sĕ ne asigurămŭ în peninsula balcanică bunĭ vecinĭ séu sĕ protegiămŭ formaţiunĭ de state, care sĕ eschidă vr'o agresiune a vreunei marĭ puterĭ, (Aprobărĭ generale.) Noi nu vremŭ sĕ neîntindemŭ în Orientŭ, dorimŭ a respecta independenţa micelorŭ ţĕrĭ ce s'au formatŭ acolo (Aşa este!) şi libertatea legăturilorŭ culturale şi economice cu ele sĕ o susţinemŭ, nu prin forţă şi vicleşugŭ, ci prin cultivarea pacînică şi binevoitóre a intereselorŭ reciproce. De aceea întrebŭ pe ministru-preşedinte: socotesce guvernulŭ că se unesce cu hotărîrile tractatului de Berlinŭ, ca Bulgaria sĕ se supună de faptŭ protectoratului numai unei singure puterĭ semnatare, anume Rusiei? e de acordŭ guvernulŭ cu comunicările pressei germane, ce se dice a fi oficióse, şi corĕspundŭ ele politicei nóstre orientale. că adecă sfera de interese a Austro-Ungariei în peninsula balcanică ar fi teritorialŭ delimitată, că Bulgaria şi Rumelia nu cadŭ în acéstă sferă de interese, şi prin urmare evenimentele de acolo nu vatĕmă interesele nóstre, zăcândŭ punctulŭ de greutate pe importanta cale comercială ce duce spre Marea egeică?

Şedinţa dela 30 Septemvre. Se continuă desbaterile asupra convenţiunei vamale şi comerciale.

Eugen *Gaal* sprijinesce propunerea de erĭ a lui Apponyi. Cere ca décă convenţia se 'ncheiă, sĕ se ţină sémă de interesele Ungariei; acésta sĕ aibă mână liberă în politica comercială şi în ce privesce darea pe consumŭ. Proiectulŭ ilŭ respinge oratorulŭ şi 'şĭ esprimă dorinţa ca raportulŭ Ungariei către Austria sĕ se reguleze în modulŭ cum e între Şvedia şi Norvegia.

Aci se întrerupe desbaterea şi urméză

Rĕspunsulŭ la interpelărĭ

Ministru-preşedinte *Tisza*: Onorată Cameră! Patru interpelaţiunĭ am înaintea mea în cestiunea bulgară cu unŭ mare numĕrŭ de întrebărĭ; la unele din acestea, fiindŭ afacerea pendinte, nicĭ unŭ guvernŭ din lume n'ar puté rĕspunde, fără a vătĕma interesele statului şi fără a călca cele mai sfinte datorii ale sale.

Premiţĕndŭ acestea, n'amŭ intenţiunea a deseproba aceste întrebărĭ ce mi s'au pusŭ, nicĭ a refusa sĕ dau o declaraţiune asupra direcţiunei politicei esterne, observate séu ce ar obsnrva-o în viitorŭ în acéstă cestiune monarchia austro-ungară; socotescŭ însĕ că e necnsarŭ, sĕ arătŭ deosebirea ce esistă între aceea ce póte întreba şi Λorbi unŭ deputatŭ, aibă elŭ rrîcâtŭ de mare védă, *şi între aceea ce e permisŭ nnui guvernŭ sĕ rĕspundă,* décă — precum de sigurŭ e casulŭ de taţă — amêndoi urmărescŭ scopulŭ: a folosi, ér nu a strica interelorŭ geneЈale. (Aprobărĭ.)

Din cele dise urméză de sine, că nu voiu rĕspunde separatŭ la fiăcare întrebare, ci voiu face o declaraţiune generală; asupra unorŭ întrebărĭ însĕ mĕ voiu esprima.

In prima liniă *respingŭ bănuiala, că ministerulŭ afacerilorŭ nóstre esterne ar fi prevĕdutŭ depunerea prinţului Alexandru alŭ Bulgariei séu că ar fi avutŭ mai dinainte cunoscinţă despre atentatulŭ comisŭ contra prinţului Alexandru şi că l'ar fi aprobatŭ, fiă sub orĭce condiţiunĭ.* (Vii aplause.) Despre acestea, precum şi despre cele întêmplate în urmă totŭ aşa de puţinŭ a pututŭ sci ministerulŭ de esterne, ca şi despre aceea, că prinţulŭ Alexandru, precum reese din telegrama sa, îşĭ consideră coróna sa ca primită directŭ dela Ţarulŭ şi că remânerea sa şĭ-o va face dependentă de consimţĕmĕntulŭ lui.

Nu esistă *nicĭ o învoială între guvernulŭ nostru şi între Rusia cu privire la vr'o influinţă ce ar fi să domineze şi sĕ esercite în partea ostică séu vestică a peninsulei balcanice.* (Vii aplause'n drépta) şi astfelŭ nicĭ de vre-o condiţiune nu s'a pututŭ lega acésta. Posiţiunea dată monarchiei prin *tractatulŭ dela Berlinŭ, posiţiune la care ţinemŭ strînsŭ,* menţinĕndu-se hotărîrile acelui tractatŭ corĕspunde cu totulŭ îndestulitorŭ intereselorŭ nóstre.

Din partea ministerului nostru comunŭ alŭ afacerilorŭ esterne ce e dreptŭ s'a avertisatŭ de pré grăbitele hotărîrĭ şi de consecinţele lorŭ în ce privesce pe *conjuraţii* contra prinţului Alexandru, şi acésta chiar în interesulŭ Bulgariei, nu s'a *făcutŭ însĕ nicĭ unŭ demersŭ pentru protegiarea şi în interesulŭ urditorilorŭ atentatului din Sofia.* (Vii aplause'n drépta, mişcare 'n stânga.)

Trecŭ acum la declaraţiunea ce mĭ-am propusŭ s'o facŭ. Incă în 1868 am avutŭ ocasiune a'mĭ esprima părerea mea individuală asupra cestiunii orientale, şi anume asupra evenimentelorŭ ce s'arŭ ivi acolo. Am disŭ că, făcĕndu-se acolo schimbărĭ, interesele nóstre arŭ pretinde, ca *poporaţiunile ce trăescŭ acolo sĕ se formeze în state de sine stătătóre, corĕspundĕtorŭ individualităţii lorŭ.* (Aprobărĭ generale). In acordŭ cu oficiulŭ nostru de esterne sunt de părere, că acéstă corĕspunde *şi adĭ* intereselorŭ monarhiei (Aprobărĭ în drépta) şi că monarhia, *respingĕndŭ dela sine orĭce pofte de întindere séu de cucerire,* nisuinţa ei trebue îndreptată cu tótă influinţa ei într'acolo: *d'a promova desvoltarea de sine stătătóre a acolorŭ state* (Vii aprobărĭ generale) *şi d'a împedeca stabilirea neesistentă în tractate a unui protectoratŭ séu influenţe permanente a vre-unei singure puterĭ străine.* (Aprobărĭ generale).

In raporturile nóstre de alianţă către puterile străine nu s'a ivitŭ nicĭ o schimbare, ci continuă a esista neschimbate, aşa precum le-a definitŭ ministrulŭ comunŭ de esterne în delegaţiunĭ.

Cu Germania stămŭ şi adĭ pe basa cea veche, şi tocmai de aceea nu trebue sĕ ne'ndoimŭ că, ţinĕndŭ sémă de condiţiunile reciproce de esistenţă, uniţĭ le voimŭ şi puté apĕra, *fără a periclita pacea generală.*

Din parte-ne considerămŭ actulŭ de pace din Berlinŭ, deşi în unele casurĭ, dintre care celŭ cu urmărĭ mai grave a fostŭ celŭ ivitŭ în anulŭ trecutŭ în Rumelia ostică, a fostŭ vătĕmatŭ, *ca fiindŭ şi astădĭ în putere* şi ca unulŭ ce *trebue menţinutŭ; şi nicĭ nu ni s'a făcutŭ cunoscutŭ din partea vre-uneia din celelalte puterĭ unŭ punctŭ de vedere contrarŭ.* Guvernulŭ ţine strînsŭ la vederile de repeţite orĭ esprimate, că după tractatele esistente, în casŭ că Turcia nu'şĭ reclamă dreptulŭ sĕu, *nimenea altulŭ nu este îndreptăţitŭ la o intervenire armată unilaterală séu la stabilirea unui protectoratŭ în peninsula balcanică;* că peste totŭ orĭce schimbare în raporturile de dreptŭ publicŭ séu de putere ale ţĕrilorŭ balcanice *numai în înţelegere cu puterile semnatare* ale tractatului din Berlinŭ se póte întêmpla. (Aprobărĭ în drépta.

Acestea suntŭ liniamentele generale ale nisuinţei nóstre, alŭ cărei succesŭ dorimŭ şi sperămŭ sĕ-lŭ obţinemŭ în înţelegere cu puterile *fără a se turbura pacea.* Ajungerea la acéstă ţintă nu o vomŭ periclita prin declaraţiunĭ şi cuvinte pré timpurii; *spre acéstă ţintă vomŭ lucra cu linişte şi moderaţiune îndoitŭ necesară în timpurĭ critice, dér totodată cu tótă seriositatea şi hotărîrea.* (Vii aprobărĭ în drépta.) Rogŭ a se lua rĕspunsulŭ meu la cunoscinţă. (Indelungate aplause în drépta.)

SCIRILE ĢILEI.

Ministrulŭ unguerescŭ de comerţŭ şi comunicaţiă a prelungitŭ până în Martie 1887 terminulŭ pentru a învĕţa funcţionarii căilorŭ ferate de statŭ ung. limba maghiară. După acestŭ terminŭ, funcţionarii carĭ nu sciu unguresce, vorŭ fi înlăturaţĭ fără considerare. — Negreşitŭ, trenurile nu po ŭ merge décă nu le dai comanda pe unguresce.

—x—

Contele Paulŭ *Festetics,* despre care amŭ comunicatŭ, că a pălmuitŭ pe redactorulŭ *Regnier* dela »Fremdenblat," a fostŭ condamnatŭ de judecătoria cercuală Alsergrund din Viena la 150 fl. amendă, eventualŭ la 3 dile arestŭ. Festetics a depusŭ imediatŭ amenda, cerĕndu-şĭ şi scuse de fapta sa, ce dice că a comis'o într'unŭ momentŭ de iritaţiune. De altmintrelea se scie că contele Festetics 'şĭ-a primitŭ îndĕrĕtŭ palma şi a fostŭ datŭ în brânci afară din locuinţa lui Regnier, aşa că la uşă a şi cădutŭ. Acésta s'a doveditŭ prin martorĭ.

—x—

In *Racoşŭ-Cristurŭ* s'a ivitŭ *difterita.* Mai multe persóne au muritŭ.

—x—

Ni se scriu din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca următórele: »*Păpuşoiulŭ* (cucuruzul) rĕmasŭ de ghiaţă începe a se culege pe icĭ pe colea şi promite mai puţinŭ ca în anulŭ trecutŭ. Celŭ sĕmĕnatŭ pre lângă pădurĭ e stricatŭ rĕu de mistreţĭ. Óre cândŭ 'va rădica guvernulŭ taxa cea mare pusă pe puscĭ, ca sĕ ne putemŭ apĕra bucatele de fiarĕle sĕlbatece? — h«.

—x—

Istorica *Catedrală* dela *Curtea de Argeşŭ,* monumentŭ de o rară frumseţe, se va inaugura la 5 Octomvre în presenţa Regelui şi Reginei României. La 6 Octomvre se va pune temelia palatului episcopalŭ d'acolo. Ca odorŭ pentru catedrală, Regina a scrisŭ Evangelia cu mâna sa, depuindŭ multă artă şi o răbdare nemărginită, scrie „Rĕsboiulŭ". Tótă Evangelia este scrisă cu litere latine vechĭ în diferite colorĭ, avĕndŭ împrejurŭ chenarurĭ arăbescĭ, care diferă unulŭ de altulŭ atâtŭ prin împletiturĭ câtŭ şi prin colorĭ. Evangelia cu legătura ei de argintŭ lucrată în mozaicŭ, cu popitra şi póla de pe dênsa, va fi gata în diua sfinţirii Catedralei şi dusă de însăşĭ Regina, care va dărui bisericei acestŭ frumosŭ odorŭ.

—x—

După cum spune „Gaz. Buzĕului,« *manevrele cavaleriei române* au intratŭ în fasa cea mai seriósă. Acum Cavaleria lucréză pe brigade. De ierĭ s'a începutŭ şcóla de devisiă. La 21 ale curentei întregulŭ corpŭ va porni în marşŭ regulatŭ la Mărăşeştĭ, unde trebue sĕ ejungă în patru dile, ér de acolo se va întórce în marşĭ de resistenţă numai în douĕ dile. Bateriile de artileriă ce suntŭ destinate a coopera cu cavaleria la aceste manevre, au începutŭ deja sĕ sosécă în garnisónă. Cavaleria permanentă concentrată la Slobodia va veni asemenea în Buzĕu după 24 Septemvre. Până alaltăerĭ nu amŭ avutŭ sĕ înregistrămŭ nicĭ unŭ accidentŭ pe câmpulŭ manevrelorŭ, şi eramŭ fórte ferciţĭ; alaltăierĭ însĕ pe când Regimentulŭ 10 de călăraşĭ făcea o evoluţiune, calulŭ d-lui Sub-locot. Bârsanŭ fiind epilepticŭ i-a venitŭ accesulŭ şi a cădutŭ cu d-sa scrântindu'i amêndouĕ piciórele. D-nulŭ Bârsanŭ putea sĕ fiă chiarŭ mortŭ, căcĭ plutonulŭ ce comanda a trecutŭ cu caii peste corpulŭ d-sale, dér din fericire a scăpatŭ ca prin minune şi a fostŭ atâtŭ de bravŭ, încâtŭ a încălecatŭ din nou, dér d-nulŭ generalŭ, observândŭ acésta, a ordonatŭ sĕ fiă evacuatŭ. Ierĭ s'a mai întêmplatŭ încă o nenorocire: Unŭ soldatŭ din regimentulŭ 7 de călăraşĭ, cădĕndŭ cu calulŭ, şĭ-a spintecatŭ barba.

—x—

„Telegrafulŭ din Bucurescĭ scrie: In poligonulŭ de la Cotrocenĭ, în apropierea celorŭ douĕ cupole, artileria construesce o escarpă de didŭ pentru esperienţele de tragere în breşă. In acestŭ scopŭ s'a construitŭ o bateriă de asediŭ la o distanţă de peste 2000 metri. din care se va trage cu tunurĭ de asediu sistemŭ de Bange Krupp, Armstrong şi cu mortiere. In acelaşĭ poligonŭ, lucrările de campaniă, esecutate anulŭ acesta de regimentulŭ de geniu, suntŭ aprópe terminate.

—x—

Astă séră, Lunĭ, trupa teatrală germană a d-lui *Dorn* va da o representaţinne festivă, din incidentulŭ serbărei onomastice Maiestăţii Sale monarhului nostru. Se va juca „*Die goldene Spinne,*" comediă în 4 acte de Schönthan.

O broşură în contra armatei.

Ģilele acestea a apărutŭ de Otto Wigand în Lipsca o broşură intitulată: »Puterea armată a Austro-Ungariei în ora a 12-ea". In introducere se dice, că autorulŭ cărţii este unŭ ofiţerŭ înaltŭ austro-ungarŭ, care servesce activŭ în armată.

Broşura din vorbă critică în modul celŭ mai aspru ap-

titudinea armatei austro-ungare faţă cu cerinţele rĕsboinice de astădĭ, condamnă activitatea ministrului de rĕsboiu Bylandt Rheidt, precum şi organisaţiunea actuală a armatei. Stările în armata austro-ungară — se dice în broşură — suntŭ cu totulŭ deplorabile cu tóte că dela Königgrätz încóce s'au cheltuitŭ pentru regenerarea şi reorganisarea ei mai multŭ ca douĕ miliarde. „Putemŭ sĕ afirmămŭ", se dice în broşură, „fără sfiélă, că nu esistă nicĭ unŭ ofiţerŭ de statŭ major, care sĕ cunóscă pe deplinŭ organisaţiunea armatei după legăturile ei interne, fiindcă nu esistă adĭ „legătură între diferitele arme şi institute.«

In capitululŭ »Orientarea politică« în cestiunea armatei autorulŭ se dă pe faţă ca unŭ mare amicŭ alŭ Ungurilorŭ. Elŭ impută armatei că ar avé unŭ spiritŭ neconstituţionalŭ şi anti-maghiarŭ, pe când ar trebui sĕ fiă cu mare considerare cătră Ungaria, care e buriculŭ monarchiei. Câtŭ pentru ofiţerĭ dice broşura că au o spoială dinastică, dér în timpulŭ din urmă ideile liberale şi socialiste au fostŭ introduse şi în corpulŭ ofiţerilorŭ. In capitlulŭ următorŭ autorulŭ se silesce a arĕta, că este cu neputinţă ca mobilisarea armatei austro-ungare sĕ se facă cu grabă şi în modŭ punctualŭ; arată apoi că viitorulŭ teatru de resbelŭ, Galiţia, este fără fortăreţe şi fără căi ferate strategice. Mai departe vorbesce despre »impotenţa conducerei centrale« şi trecêndŭ la critica armelorŭ diferite, susţine în privinţa infanteriei, că »nicĭ o armată a Europei nu este aşa de defectuosŭ instruită în mânuirea puscei ca cea austro-ungară«.

Fără 'ndoială că broşura memorată cuprinde multe esagerărĭ tendenţióse Noi nu cunóscemŭ cuprinsulŭ ei întregŭ, dér însĕşĭ apariţiunea unei asemenea broşurĭ în Germania ni se pare a fi în timpulŭ de faţă unŭ semnŭ rĕu pentru viitórele relaţiunĭ dintre Germania şi monarchia nóstră, pentrucă nu putemŭ sĕ nu descoperimŭ órecare înrudire între ideile propagate de oficioşii d-lui Bismarck şi între ideile depuse în broşura de mai susŭ.

Solnocŭ-Dobêca, Septemvre 1886.

»Décă căutămŭ sĕ ne lămurimŭ în modŭ scienţificŭ strînsa legătură între starea materială şi cea intelectuală a unui poporŭ, vomŭ găsi, că materia e mijloculŭ şi condiţia neapĕrată a desvoltării intelectului...... De aci resultă numai decâtŭ, că orĭ ce poporŭ, care tinde la propăşire, trebue mai ântêiu sĕ caute a-şĭ asigura basa materială pe care se înalţă propăşirea sa.«

Aceste cuvinte, pe carĭ le-am cetitŭ într'o fóiă scienţifică transcarpatină conţinŭ mare adevĕrŭ! Décă vr'o naţiune are nevoiă de a-şĭ asecura basa materială, pe care sĕ-şĭ înalţe propăşirea sa, atuncĭ de sigurŭ nu vomŭ greşi décă vomŭ pune în prima liniă naţiunea nóstră şi deschilinitŭ pe Românii din municipiulŭ Solnocŭ-Dobêca. Etă — după modesta mea părere — cam în ce chipŭ s'ar puté ajuta aceştĭ ómenĭ pe terenulŭ materialŭ, ca aşa mai apoi sĕ devină capabilĭ a traduce în faptă simbolulŭ scrisŭ cu litere de aurŭ pe fruntea mĕréţă a seclului alŭ XIX *progresŭ şi cultură naţională*:

1. *Ómenii nostri cu carte* — afară de puţine esceptiunĭ — ar trebui *sĕ încete odată de-a remânê consecvenţĭ în neconsecvinţe*. E frumosŭ a păstra suvenirea trecutului spre a te oţĕli prin dênsa în lupta presentelui, dér e durerosŭ a constata, că la noi acéstă suvenire nu servesce spre a ne împintena la fapte demne, la adevĕrată şi constantă luptă, ci spre a nutri numai acelŭ puerilŭ diletantismŭ, care a făcutŭ pe Românulŭ de rêndŭ sĕ esclame: *„ce folosŭ că moşii nostri au fostŭ craĭ, décă de noi e vai."*

E „vai" fraţilorŭ, că nu scimŭ sĕ fimŭ economĭ şi prin urmare rĕmânemŭ sĕrmanĭ. Unŭ esemplu: »De ce n'ai fostŭ la balŭ? întrébă unŭ individŭ pe altulŭ. — N'am avutŭ cu ce merge, rĕspunse alŭ doilea. — Eu, replică celŭ dântêiu, de Duminecă séra până Lunĭ la 11 óre din di m'am veselitŭ ca unŭ boerŭ, am spesatŭ 20 fl. v. a., dér ce-mĭ pasă, că-sŭ domnŭ.« In altă di după aceea sĕ întâlnescŭ aceleaşĭ persóne: »Ei bine, amice, dér atuncĭ de ce nu te facĭ acţionarŭ la cutare cassă de păstrare, orĭ celŭ puţinŭ, de ce nu te prenumerĭ la vr'o gazetă românéscă?« — Suntŭ multe nĕcazurile, nu putemŭ ajunge la tóte — rĕspunde celŭ dântêiu.

E „vai", căcĭ îmbrăţişămŭ cu mai mare căldură, ce-i străinŭ, decâtŭ ce e alŭ nostru; o împrejurare acésta ce ér ne duce la sĕrăciă. Esemplu: Se face o petrecere, afli, cum-că o comună aşa şi aşa de mândră şi numĕrósă de dómne şi d-şóre au împodobit'o cu presenţa lorŭ. Când cercetezĭ însĕ după fermecătorulŭ nostru portŭ naţionalŭ, te uimescĭ numai vĕdêndŭ, că din 60—80 Românce numaĭ 5 sĕu 8 suntŭ îmbrăcate româneşte, — dintre carĭ érăşĭ numai 1 orĭ 2 şi-au pregătitŭ costumulŭ cu mâna lorŭ.

In considerarea acestorŭ anomalii, ce ne sarŭ în tóte dilele în ochĭ, pentru clasa ómenilorŭ cu carte inteligenţĭ ar fi de recomandatŭ a) mai multă cruţare cu banii b) mai mare alipire cătră totŭ ce-i străbunŭ românescŭ şi deschilinitŭ cătră pitoresculŭ nostru costumŭ. Frumósele nóstre ar fi bine sĕ rĕmână Românce nu numai prin graiu ci şi prin portŭ sĕu îmbrăcăminte. Toaletele cele elegante îi costă într'unŭ modŭ tare simţitorŭ pe bărbaţĭ.

Lipsindŭ ele, lipsindŭ luxulŭ, pe care noi Românii după datina nóstră de-a imprumuta dela alţii totŭ ce-i esageratŭ, — l'am învĕţatŭ dela străinĭ, banii Românului ar rĕmâné la dênsulŭ şi n'ar trece în buzunarulŭ Jidanului, Arménului etc.

2. Décă voimŭ a ne asigura o basă materială mai solidă ne trebue o îngrijire mai bună şi-o incuragiare a *clasei producĕtóre pe care la noi o formézǎ poporulŭ agronomŭ*. La naţiunile mai avute ca noi, şi prin urmare mai culte, bărbaţĭ de renume au propusŭ diferite sisteme de economiă naţională. Aşa au fostŭ Colbert ministru în Francia; Francois Quesnay, medicułŭ lui Ludovicŭ XV; Voltaire; I. Iacob Moser; Dr. Fr. List s. a Mĕ voiu mărgini a espune simburele acelui sistemŭ economicŭ, care — după părerea mea — póte fi aplicatŭ la Românii din cestiune cu mai multŭ folosŭ. — Adam Smith — englesŭ — a publicatŭ la anulŭ 1776 unŭ studiu economicŭ: „Scrutărĭ despre natura şi causele avuţiei naţionalĭ". Etă în enunciŭnŭ ce scrie eruditulŭ englesŭ în opulŭ sĕu: *„Lucrulŭ e elementulŭ din care vine producţiunea şi înmulţirea sĕu sporirea averei naţionalĭ, fiă apoi lucrulŭ aplicatŭ la orĭ şi ce ramŭ de producţiune... Avuţia unei naţiunĭ constă în suma tuturorŭ obiectelorŭ, ce servescŭ spre implerea golului şi delăturarea lipselorŭ omului. Mai avută şi mai sigură în averea sa e aceea naţiune, care scie lucra mai multŭ, orĭ disŭ mai bine, care scie lucra mai bine spre a produce obiecte mai multe, care suntŭ alese spre delăturarea lipselorŭ omului".*

Aşadéră lucrulŭ şi numai lucrulŭ ne póte emancipa de sĕrăciă. Dér, minunea minunelorŭ, Românulŭ în tóte ramurile de producţiune pe carĭ le-a îmbrăţişatŭ şi deschilinitŭ în agronomiă e fórte activŭ şi totuşĭ e mai sĕracŭ decâtŭ alţii! E mai sĕracŭ, căcĭ tăcêndŭ de vitregităţile timpului venite peste capulŭ lui, ne amŭ pă răsitŭ noi pe noi, lăsându-ne frate pe frate pe mâna înşelătorilorŭ, carĭ monopolisézǎ apoi pe séma lorŭ hărnicia Românului. De mai mulţĭ anĭ bagŭ de sémă că în cutare satŭ vine unŭ Judă spurcatŭ de sĕracŭ; trecŭ câţiva anĭ şi apoi sĕ vedĭ,.. colo la mijlocŭ de satŭ Juda-i putredŭ de găzdacŭ. Gescheft-ulŭ cu alcoholŭ durere e prea cunoscutŭ, dér afară de aceea mai facŭ ómenii de pănura Jidanului şi alte apucăturĭ. Nu arareorĭ întâlnesce ochiulŭ sentinelei Românismului pe tabla jidanului câte 10 fl. pentru braţe tinere. Ficiorii şi fetele satului lucră la Jidan pentrucă acesta cu câţiva florinaşĭ le-a băgatŭ peste véră unŭ »cărţălău« ca sĕ jóce. Acesta e unŭ casŭ din altele nenumĕrate. Câtă sĕrăciă şi pagubă are satulŭ de aci. Spre împedecarea acestorŭ abusurĭ ar trebui sĕ păşéscă junimea şi sĕ capaciteze poporulŭ ca sĕ se feréscă de astfelŭ de înşelăciunĭ. Lucre-şĭ ei unii la alţii şi sĕ-şĭ petrécă în sĕrbătorĭ pe munca lorŭ, ér nu pe banii jidanului, căcĭ îi plătescŭ îndecitŭ. Asta-i una. A doua din incidentulŭ rĕsboiului fără sânge cu regatulŭ vecinŭ opidele nóstre şi pe aci au primitŭ în sînulŭ lorŭ mai mulţĭ profesioniştĭ românĭ emigraţĭ de pe la Braşovŭ, Sibiiu etc. Sĕ i sprijinimŭ pe aceştia, fraţilorŭ, sĕu vorbindŭ în limbagiulŭ economicŭ-naţionalŭ, *clasa română consumătóre sĕ-şĭ facă tĕrgulŭ cu clasa română producĕtóre, cu profesionistulŭ şi plugarulŭ românŭ.*

Aşa legându-şĭ frate cu frate interesele ne vomŭ perfecţiona şi vomŭ merge înainte. Noi prin noi ne vomŭ astupa nevoile şi acoperi lipsele câştigându-ne cele trebuinciόse. Acésta apoi şi numai acésta este şi póte fi *economiă naţională*, din care se derivă *bunulŭ* sĕu *averea naţională*, adecă acele producte ce servescŭ spre împlinirea trebuinţelorŭ unei naţiunĭ.

3. Totŭ în acéstă direcţiune s'ar puté ajuta multŭ fraţii mei Românĭ din acestŭ municipiu prin înfiinţarea unei *casse de creditŭ şi împrumutŭ*, nu-mĭ pasă, fiă chiar şi *în Betleanŭ*. Numai voinţa sĕ nu lipséscă, susţinŭ cu deplină cunoscinţă de lucru, că avemŭ cu ce şi cu cine. Advocaţii, preoţii, fruntaşii poporului, bisericele nóstre cugetândŭ la dênsele, ne mângâiă speranţa, că în curêndŭ vorŭ realisa acéstă ideiă salutară. Aşa sĕ fiă!

Primiţĭ d-le Redactorŭ, espresiunea iubirei ce Vi-o păstrézǎ *Romuleanulŭ.*

Ultime sciri.

Pressa berlinesă neoficiósă se esprimă asupra discursului d-lui Tisza în cestiunea bulgară în modŭ mulţămitorŭ, dér nu fără órecare reservă.

„Naţional Ztg" recunósce numai, că în caracterisarea stărei de dreptŭ din peninsula balcanică Tisza a lovitŭ cuiulŭ în capŭ, dér în privinţa stărei faptice s'a feritŭ de a trage consecenţele practice.

„Berliner Tagblatt" dice: Noi din punctŭ de vedere patrioticŭ-germanŭ putemŭ fi mulţumiţĭ cu rĕspunsulŭ d-lui Tisza. Intr'aceea asigurarea păcii europene depinde dela ecoulŭ, ce-lŭ vorŭ produce cuvintele lui Tisza la Neva şi la Moscva.

Organulŭ „Temps" din Parisŭ dice, că declarările d-lui Tisza nu conţinŭ nimicŭ nou, nimicŭ ce s'ar putea aplica la situaţiunea actuală şi la faptulŭ netăgăduitei restabilirĭ a influinţei rusescĭ în Bulgaria, care s'a mai mĕritŭ încă cu Rumelia.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 4 Octomvre. — (Scirea „Agenţei Havas.") In cercurile rusescĭ se vorbesce că neînţelegerile russo-bulgare se vorŭ da pe faţă prin rechiămarea generalului Kaulbars. Rusia în casulŭ acesta s'ar arăta cu totulŭ indiferentă faţă cu afacerile bulgare. După o altă versiune Rusia se fi întratŭ deja în vorbă cu puterile pentru ocuparea témporală a Bulgariei de cătră trupele rusescĭ, răzimându-se pe necesitatea ce pretinde că ar esista pentru Rusia de a-şĭ recâstiga acea situaţiune în Bulgaria, pe care a avut-o înaintea revoluţiunei din Filipopolŭ şi contra căreia nicĭ chiarŭ Austro-Ungaria nu a protestatŭ nicĭodată.

Se asigura că cu tóte aceste guvernulŭ bulgarŭ va esecuta decisiunile sale. Alegerile se vorŭ face în 10 Noemvre a. c. ér Sobrania cea mare se va întruni patru-spre-dece dile după aceea.

MÜNCHEN, 3 Octomvre. — La representaţiunea de erĭ în circulŭ de lemnŭ s'au dĕrîmatŭ podinele din loculŭ rangului alŭ doilea. Numeroşĭ visitatorĭ au cădutŭ josŭ, Panica ce ameninţa a fi generală a înlăturat'o mai alesŭ archiducesa Gisela, care strigă publicului: „Fiţĭ liniştiţĭ, nu e nicĭ unŭ periculŭ!" Intre rănitĭ se sflă şi douĕ tinere fete greu rănite.

DIVERSE.

Bărbatulŭ cu douĕ neveste. — Justiţia engleză este chemată a judeca în momentulŭ acesta o afacere de bigamiă, ai cărei principalĭ eroi suntŭ din lumea artistică. Edwin Solomon, compositorŭ de musică, îndestulŭ de cunoscutŭ, este acusatŭ c'a luatŭ de soţiă în anulŭ 1873, la Londra, pe miss Jeana Isaacs, artistă dramatică, şi că apoi a lăsat'o, luândŭ de nevastă pe o domnişóră din America, anume Elena Luisa Leonard. Edwin Solomon pretinde că în momentulŭ când s'a însuratŭ cu a doua nevastă, credea pe cea dintâi mórtă. Justiţia a suspendatŭ cercetarea afacerei până ce vorŭ sosi nisce martorĭ din Statele Unite, propuşĭ de d. Solomon. Acesta e israelitŭ şi prima lui soţiă asemenea.

Monstrii.— Fata Niţa Dumea din comuna Pildescĭ, judeţulŭ Romanŭ, a născutŭ unŭ copilŭ de secsŭ masculinŭ, avêndŭ buza d'asupra gurei despicată, care despicătură trece prin gingiă deasupra şi prin mijloculŭ nasului, terminându-se lângă frunte, din care causă copilulŭ nu póte suge. Atâtŭ mama câtŭ şi copilulŭ se află în deplină sănĕtate. In 17 Septemvre fŭ chematŭ doctorulŭ spitalului, Caragiani, la o Ţigancă din Tecuciu, pentru facere. Totulŭ merse bine până ce capulŭ copilului se vĕdu afară. Mai multŭ doctorulŭ nu l'a putută scóte cu nicĭ unŭ chipŭ. Iute fură chemaţĭ alţĭ trei medicĭ (d-rii Hepites, Sachelarie şi Petraşŭ). După o caznă de câteva ceasurĭ, în care femeea a îndurată cele mai grozave durerĭ, vĕdură că copilulŭ avea douĕ capete. Ca sĕ'lŭ scótă trebuiră sĕ'i tae unŭ capŭ şi o mână. Monstrulŭ, care are şi o códă ca de mielŭ, e la spitalŭ în spirtŭ. Mama-sa n'a muritŭ«.

Podŭ de ferŭ sfărâmatŭ. — Unŭ hazliu episodŭ s'a întêmplatŭ cu prilegiulŭ manevrelorŭ din Galiţia apróp de Grodek. Unŭ cantonierŭ dela calea ferată zări la capĕtulŭ podului de ferŭ unŭ biletŭ, pe care era scrisŭ: „Acestŭ podŭ a fostŭ aruncatŭ în aerŭ cu dinamită«. Cantonierulŭ fŭ cuprinsŭ de atâta gróză, încâtŭ insciinţă staţiunea cea mai de apróe, de unde avea sĕ vină trenulŭ, despre acéstă nenorocire. Iute se trimise unŭ inginerŭ la faţa locului. Care nu fŭ mirarea acestuia, când găsi podulŭ întregŭ neatinsŭ. Lucrulŭ stă astfelŭ: biletulŭ fusese pusŭ acolo de unŭ despărţĕmêntŭ de trupe, pentru ca inimiculŭ sĕ nu trécă podulŭ, închipuindu-şi-lŭ stricatŭ. Urmarea fŭ, că trenulŭ întârdiă cu 12 minute, ér deşteptulŭ cantonierŭ fŭ înfruntatŭ.

Depărtarea petelorŭ de stearină din postavŭ sĕu alte lânării. — Udă pe dosulŭ materiei pata cu apă rece şi frécă. Stearina se va curăţi îndată şi mai bine de cum se urma până acum punêndŭ hârtiă pe pată şi frecândŭ cu ferulŭ ferbinte peste dênsa.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

CANCELARIA NEGRUȚIU.

în Gherla — Sz. Ujvár — (Transilvania.)

DESCHIDE ABONAMENTE PE ANULŬ 1886 LA:

„Amiculŭ Familiei.“ Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustrațiunĭ. Va eși în 1-a și a 15-a ḑi a lunei în numerĭ câte 2—3 cóle; și va publica poesii, romanurĭ, novele, schițe, piese teatrale, studii sociale, asticolĭ scientificĭ, amĕnunte de instrucțiune și distracțiune ș. a. Prețulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România 10 francĭ plătibilĭ și în bilete de bancă și în timbre postale.

„Preotulŭ Românŭ.“ Ḑiarŭ bisericescŭ, scolasticŭ și literarŭ. Va eși în broșurĭ lunare câte $2^3/_4$—$3^1/_4$ cóle; și va publica articulĭ din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestea de predicĭ pe Dumineci, sĕrbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai departe studii pedagogice-didactice și scientifice-literare. Prețulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România 10 francĭ plătibilĭ și în bilete de bancă și în timbre postale

Abonanții primesc unele premii de valóre și-și potŭ procura cu prețurĭ fórte reduse tóte opurile din ediția nóstră.

— Colectanții primescŭ gratis alŭ patrulea exemplarŭ. —

Totŭ acolo au apărutŭ și sĕ află de vêndare:

Biblioteca „Săteanului Românŭ.“ Cartea I. II., III., IV. cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl.; câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoară. prof. gimn. Cu portretulŭ M. S. Regina României. Preț. 15 cr.

Colectă de Recepte din economiă, industriă, comerciu și chemie, pentru economĭ, industriașĭ și comercianțĭ. Prețulŭ 50 cr.

Apologiă. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere, învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. Broșura I., II., III. Prețulŭ broșurii I., II. câte 40 cr.; broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună costă 1 fl.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. G. Borgovanŭ. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și aranjiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale culese și adnotate de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cóle. Prețulŭ 60. cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă in versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă in versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Branda séu nunta fatală. Schițe din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Elŭ trebue sĕ se insóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulŭ 25 cr.

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Herman și Dorotea, după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morar. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Aug. Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțiu. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunii, după Ernest Legouvé, membru alŭ academiei francese. Prețulŭ 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebrale, urmate de iertăciunĭ, epitafii ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Closca cu puiĭ eĭ de aurŭ.** Studiu archiologicŭ, de Dionisiu O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămêntulŭ intuitivŭ in folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandiali), alŭ invĕțătorilorŭ și alŭ altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Gherla. Imprimeria „Aurora.“ 1885. Prețulŭ unuĭ exemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. Acestŭ opŭ cu devisa: »Totŭ ce putemŭ arĕta, sĕ arĕtămŭ pruncilorŭ!« — este dedicatŭ educatorilorŭ și invĕțătorilorŭ, plăpândei generațiunĭ a plăpândei generațiunĭ a poporului românŭ, a acelui poporŭ, ce s'a luptatŭ mai multŭ pentru limbă decâtŭ pentru viéță. Edițiunea acestuĭ manualŭ în octavŭ mare cuprinḑêndŭ 341 pagine, tiparŭ garmondŭ e frumósă și tare plăcută ochiului. In modesta nóstră literatură pedagogică, nu aflămŭ nicĭ unŭ opŭ, nicĭ unŭ manualŭ întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura, în care este acesta; și trebue sĕ constatămŭ cu plăcere, că autorulŭ la redactarea acestuĭ manualŭ a desvoltatŭ multŭ zelŭ impreunatŭ cu o rară diligență intențiune sinceră însoțită de unŭ studiu seriosŭ și îndelungatŭ prin ce s'a făcutŭ demnŭ de lauda și sprijinirea publicului românŭ, mai alesŭ a celorŭ în prima linie interesațĭ, cărora nu hesitămŭ nicĭ unŭ momentŭ a-lŭ recomanda cu tótă căldura.

Manualŭ de gramatica limbeĭ române pentru scólele poporale în treĭ cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. Prețulŭ 30 cr.

Manualŭ de stupăritŭ, de Ioanŭ Costinu. Cu 36 figurĭ explicative. Prețulŭ cu porto francatŭ 70 cr

Cele mai ieftine cărți de rugăciunĭ:

Miculŭ Mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ frumosŭ ilustrată, pentru prunciĭ scolarĭ de ambe sexele. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericescĭ. Prețulŭ unuĭ exemplarŭ broșuratŭ e 15 cr. legatŭ 22 cr. legatŭ în pânză 26 cr.; 50 de exemplare broșate 6 fl., legate 9 fl., legate în pânză 12 fl.; 100 exemplare broșurate 10 fl., legate 17 fl., legate în pânză 22 fl.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru prunciĭ scolarĭ de ambe sexele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unuĭ exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl. 100 exemplare 5 fl. (Edițiune pentru greco-catolicĭ și altă edițiune pentru greco-orientalĭ. Sĕ se noteze: care edițiune sĕ cere.)

Visulŭ pre sântei vergure Maria, a Născĕtórei de Dumneḑeu, urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unuĭ exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Calendare pe anulŭ 1887. „Amiculŭ Poporului“ cu 50 cr. **„Noulŭ Calendarŭ de casă“** cu 30 cr. și **„Calendarulŭ Caliculuĭ“** cu 36 cr. — adausŭ câte 5 cr. de portopostalŭ.

12—20

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din Octomvre st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4% . . .	104 40
Rentă de hârtiă 5% . .	92 50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	99 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurî rurale ungare . .	104.50
Bonurî cu cl. de sortare	104.50
Bonurî rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurî cu cl. de sortare	104 50
Bonurî rurale transilvane	104 75
Bonurî croato-slavone . .	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 70
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	124 25
Renta de hârtiă austriacă	83 88
Renta de arg. austr. . .	84 50
Renta de aurŭ austr. . .	116 85
Losurile din 1860 . . .	104 44
Acţiunile băncel austro-ungare	861 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286.—
Act. băncel de creditŭ austr.	276.—
Argintulŭ —.— Galbinî impărătescî	5.94
Napoleon-d'orî	9.93
Mărcî 100 imp. germ. . .	61 50
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucurescî.

Cota oficială dela 21 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). .	94—	95—
Renta rom. amort. (5%) .	97—	97½
» convert. (6%) .	88—	88½
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	35 —
Credit fonc. rural (7%) .	104—	104½
» „ „ (5%) .	87¼	87½
» » urban (7%) . .	100½	101—
» » » (6%) .	92—	93—
» » » (5%) . .	82½	83—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	15.50	15.60
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.02—	2.03

Nr. 10662/1886.

Publicaţiune.

In urma înaltei aprobărî se împarte în aşa numitulŭ Nou (lângă Braşovŭ) o areă de 5 jugăre: în 19 parţele, şi anume spre scopulŭ clădirei locuinţelorŭ de vară. Aceste parţele au ca sĕ se vêndă mai multŭ oferenţilorŭ pe cale de licitaţiune publică şi verbală.

Preţulŭ de strigare pentru fie-care parţelă, constătătóre din 400 stenginî cuadraţî, este defiptŭ cu 200 fl. Fie-care mai multŭ oferente este obligatŭ, ca, după Inalta aprobare alŭ resultatului de licitaţiune, se depună îndată preţulŭ de cumpĕrare impunêndu-i-se totdeodată obligamentulŭ, ca în decursŭ de 3 anî, începêndŭ cu ḑiua aprobărei, sĕ-şi zidească locuinţa de vară pe parţela cumpĕrată.

Condiţiunile de licitaţiune şi planulŭ parţelărei se potŭ examina în órele oficiósă la oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ. Aceste condiţiunî şi acestŭ planŭ se vorŭ ceti respective ascerne afară de aceea în ḑiua de licitaţiune.

Licitaţiunea se va ţinea **Joi în 14 Octomvre a. c.** înainte de prânḑŭ la 9 óre, în casa sfatului şi fiă care cumpĕrătorŭ are sĕ fiă provĕḑutŭ cu unŭ vadiu de 10% din preţulŭ de strigare pentru fiă-care parcelă.

Braşovŭ, în 18 Septemvre 1886.

3—3 *Magistratulŭ orăşenescŭ.*

Schimbare de localŭ.

Localulŭ institutului de creditŭ şi de economii *„Albina"* filiala Braşovŭ se află acum în catulŭ primŭ a caselorŭ Jugaiane mai nainte a lui Marosi în piaţă Nr. 90.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurî în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunî şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirî se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirî de 3— 4 orî	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirî în susŭ	50%

Pentru anunciurî ce se publică pe mai multe lunî se facŭ învoirî şi reducerî şi peste cele însemnate mai susŭ.